

Ko prisluškujem samemu sebi

Ivanu Minattiju, Prešernovemu nagrajencu iz naše občine, v teh dneh prav gotovo ni bilo lahko. To je miren, tih človek, ki prisluškuje tišini v sebi in se tako umika pred hrupom in robotostjo naše vse prej kot pesniške vsakdanjosti. Zdaj je v središču pozornosti, »bombardirajo« ga z vseh strani in vendar si je vzela čas tudi za tale pogovor za naše glasilo.

Ivan Minatti

»Bije nas vse večja odtujenost, ljudje se zapirajo v svojo lupino in branijo tisto, kar je lepega, človeškega v njih. Jaz sem se vedno umikal vase in sleherni moj spopad s svetom se je izkristaliziral v verze,« je nekako opravičil svojo bojazen pred hrupom in nasiljem današnjega časa in tistega, ki ga je bil preživel kot pesnik od ranega otroštva, skozi ogenj vojne vihre med partizani, poveljstva obnovitvene ihtu do danes.

Ivan Minatti nikoli ni obeal svoje poezije na velik zvon; kajti pesnikovanje je zanj povsem intimen svet, nekaj, kar ni povezano s statusom v družbi; je veselje »in sreča, da se lahko izpoveduješ, za kar moraš biti hvaležen naravi, ki ti je to omogočila«. Vsakemu pač ni dano pisati. In vendar tudi naš pesnik ne piše z lahkoto, da bi kar

metal besede na papir, kot meče veter liste v zrak.

»Pišem z muko. Prvi verzi pridejo sami od sebe, kjerkoli, kadarkoli, bodisi na sprehođu bodisi na avtobusu, potem pa se moram poglobiti vase, da nadaljujem tisto, kar mi je bilo dano,« je razlagal z mirnimi kretnjami in me gledal z zametno mehkimimi očmi, ko sva v stari Slonovi kavarni srebrala vsak svojo omiljeno pijačo.

Prisluškuje tišini v sebi, kakor se imenuje njegova zbirka, v kateri je njegov pesniški opus, glavnina vsega, kar je bil napisal. Ta zbirka mu je tudi prinesla Prešernovo nagrado.

Ivan Minatti trdi, da noben čas ni poklonjen poeziji in vendarle se pesniki vedno znova porajajo, da obeležijo tudi drugo plat življenja, skrito v dušah občutljivih ljudi. Ampak vsi pesniki niso razprodani. Kako si to razlaga Ivan Minatti?

»Da, to je svojevrsten fenomen. Razprodan je Janez Menart s svojo satirično, rezko, humoristično poezijo in jaz, ki sem njegov antipod s svojo liričnostjo in zasanjanostjo. Kaže, da sva tako jasna in neposredna v svojem izrazu, da naju lahko vsakdo razume.«

Ivan Minatti nikoli ni podlegel pesniški modi. Njegove pesmi lahko razume tako gospodinja kot filozof. Ne zastavlja ugank, ne filozofskih, ne estetskih, ne političnih... njegove pesmi so odraz tistega, kar je pesnik ljubil in sovražil, nad čemer se je nav-

duševal, se jezil, se žrl in jokal.

»Moderna poezija je igra z možgani, je možganska telovadba. Ne rečem, da je slaba, vsak pesnik ima pač svoje načine, ampak ta poezija ni vsakomur dostopna,« je razpletal misli.

Kar se telovadbe tiče, se Ivan Minatti rajši posveča pravi telovadbi. Vsako sredo se ta, nekdanji Sokolovec vrača v društvo Partizan in telovadi. Poleti rad kolesari, in tako skrbi tudi za zdrav duh v zdravem telesu. Četudi se umika vase, je sredi življenja.

Dobro leto je upokojen, ampak, kakor se mi je bil zaupal, ni vse tako, kot je bil pričakoval: »Teško sem čakal trenutke, ko mi ne bo treba več v pisarno. Nenadoma mi je marsikaj postalo odveč, ampak kasneje sem prav tako nenadoma nekaj pogrešal... tistih ljudi, ki so me prej obremenjevali. Tako mi včasih manjka tistega vrveža v službi, ki je hkrati vir informacij, stik z ljudmi.«

Seveda pa ima zdaj pesnik čas za druge reči, ki ga poprej ni imel. Nazadnje sem ga moral povprašati še o naši Ljubljani, kjer živi od svojega desetega leta, sicer pa je rojen v Slovenskih Konjicah.

»Kaj naj bi rekel o Ljubljani: vsak čas ji je dal svoj pečat. Rad imam to mesto, ampak meni je bila lepa predvsem Ljubljana moje mladosti. Te pa ni več: izginile so stare vegaste hiše na primer v Šiški, kjer smo dolgo živeli. Stara cerkev je bila tedaj najvišja zgradba, medtem ko se zdaj kot piščanec skriva ob vznožju novih stolpnic. Mojemu sinu pa bo čez 50 let prav tako žal sedanje Ljubljane, ki bo kdo ve kakšna.«

ALBINA ADAMIČ

Pravičnejša delitev po delu

Ta čas sta osrednji akciji v občinskem svetu Zveze sindikatov Ljubljana Center priprava na sprejem zaključnih računov in nadaljnje spodbujanje akcije za sprejemanje in pozneje tudi uveljavljanje samoupravnih sporazumov dejavnosti

Sporazumi pomenijo korak naprej pri zagotavljanju delitve po delu in rezultatih dela. Ob uporabi izoblikovanih strokovnih podlag naj bi se delavci v okviru posameznih dejavnosti sporazumeli o takšni uporabi enotnih kazalcev gospodarjenja, kjer bodo upoštewane specifične razmere na posameznem področju združenega dela. Sporazumi naj bi med drugim omogočali tudi pravičnejšo udeležbo sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v dohodku ter njihovo delitev.

Predvidenih je 39 samoupravnih sporazumov dejavnosti. Sklenjenih je 18, 9 jih bo do konca februarja, 12 samoupravnih sporazumov družbenih dejavnosti pa je v fazi izdelave osnutkov.

Na ravni republike je med 70 in 80 odstotki delovnih organizacij s posameznih delovnih področij že pristopilo k tem samoupravnim sporazumom. Mnogo pa je takih delovnih organizacij, ki so sicer že pristopile k sporazumom, niso pa poslale pristopnih izjav, zato jih še ni na seznamu podpisnikov. Podobna slika je tudi v naši občini.

Vprašanje je, kaj je s tistimi delovnimi organizacijami, ki še niso pristopile k sporazumom. Morebiti jih zadržujejo pospešene priprave na sprejem zaključnih računov. Ponekod pa jim ta smoupravni »branzni« sporazum ne diši preveč. Nekatere delovne organizacije namreč delajo v izjemno ugodnih pogojih, kar jim seveda omogoča boljše dohodke, sporazumi pa bi

znotraj posameznih gospodarskih vej te razlike precej zmanjšali.

Pri vsem tem pa se pojavlja še en problem, ki je vezan na dejavnost po pristopu k samoupravnemu sporazumu. Določila iz samoupravnega sporazuma je namreč potrebno vgraditi v samoupravne splošne akte posameznih delovnih organizacij. Občinska sindikalna organizacija je predlagala vsem osnovnim organizacijam, naj sprejmejo rokovnik aktivnosti po spre-

jemu sporazuma, v katerem si bodo natančno opredelili roke in naloge, ki jih bodo opravili v najkrajšem času. Hkrati pa so jih pozvali, naj občinskemu sindikalnemu svetu pošljejo povratne informacije o tem, kako daleč so pri tem. Teh pa žal ni veliko, tako da si sindikati ne morejo ustvariti popolne slike, kako to delo napreduje. Vsekakor pa je res, da se je nekaj premaknilo, čeprav prepočasno. Pri tem pa ni odveč pomisliti na posledice takšnega zavlačevanja, saj končno ni edino področje in edina naloga, ki jo morajo opraviti organizacije.

JURIJ POPOV

MALA ANKETA PRED OSMIM MARCEM

Enakopravnost, o kateri smo sanjale

Dandanes je osmi marec velikokrat malo pomembna proslava, če ne celo samo priložnost za veseljačenje. Nekdaj je to bilo drugače. Ko je Klara Zetkin govorila o enakopravnosti žensk, so v svetu onemeli od bogokletnosti in malo jih je verjelo, da bo ta enakopravnost resnično zasijala. Zdaj jo že dolgo uživamo, zlasti na papirju. To pomeni, da je v formalnem pravnem smislu vse lepo urejeno. Ni pa še vse tako, kot bi bilo treba v naši miselnosti in najbrž bi morali prav na osmi marec razmišljati o tem in se boriti naprej za svoje že napisane pravice. Sicer pa smo povprašali tri upokojenke, kako gledajo na današnjo enakopravnost, kajti one so živele v času, ko je bila ženska manj vredno bitje v vseh pogledih.

VERA CEGLAR: »Ženske so danes dosegle mnogo več, kot smo si bile nekdanj predstavljal. Nekatere reči kar težko dojamemo glede na to, da smo bile vzgojene v podrejanju močnejšemu spolu, v pokorščini.

Ženske so bile nesamostojne tudi tedaj, če so bile po službah. Bila sem učiteljica, naš poklic je bil spoštovan, vendar je to bilo največ, kar je ženska lahko dosegla. Danes imamo direktorice, znanstvenice in celo predsednico vlade. To je velikanski skok naprej in mladi nimajo pojma, kakšne razlike so bile nekdanj med spoloma. Zato jim tudi osmi marec ne pomeni tistega, kar je pomenil nam, zlasti po vojni, ko smo ga praznovali z resničnim navdušenjem in z nemalo ponosa. Po pravici povedano, meni se ni slabo godilo, ker sem bila v državni službi in sem bila vsaj približno izenačena z moškimi, vendar so mi povsod dali vedeti, da sem le samo ženska.«

MARJETKA MELE: »Da, praznovanje osmega marca po vojni je bilo vselej nekaj veličastnega, četudi so bile proslave v majhnih krajih. Vse smo vedele o Klari Zetkin in njenih zamislih. Imam občutek, da se danes posveča premalo pozorno-

sti temu prazniku in se rahlo pozablja, kako je bilo nekoč. Poglejte, slovenska slikarka Ivana Kobilca ni prav nič zaostajala za moškimi kolegi, vendar se ni upala niti podpisovati na svoje slike, marveč se je podpisala samo z I ali celo z Ivanom. Spomnim se, kako sem bila ponosna, ko so me na Dolenjskem določili za merilko parcel, ko so kmetom delili zemljo. Ti so me spoštljivo gledali, ampak pred vojno me sploh ne bi pustili zraven. Ko sem bila ravnateljica šole na Polici pri Šentjurju, sem pri zidanju nove šole morala voditi vsa dela in paziti, da bi prišla čim ceneje skozi. Kmetje so mi pomagali tudi v največjem mrazu. Če bi se to dogajalo prej, bi dejali, kaj se, baba vtika v gradbeništvo!«

ELA ERCE: »Nekdanj so rekli: ženska podpira tri vogale, moški četrte-

ga; a če se ta četrti podre, se poruši vsa hiša, kajti moški je nekdanj veliko več veljal kot ženska, kar pregovor jasno pove. Nikoli si nisem predstavljala, da bo revolucija prinesla takšno enakopravnost ženskam. Jaz o tem nisem prej razmišljala, delala sem doma v trgovini, kasneje sem gospodinjala. In, poglejte to krivico; gospodinja dela ves dan doma, vendar njeno delo ni prav nič cenjeno. Če ne bi imela moža, potem mi od tistega garanta ne bi ostalo ničesar: beraška palica. Tako je na primer moja mama skrbela za otroke, da so šli v službe, jim vse podelala, na koncu pa je bila odvisna od otrok. Neskončne krivice so se nekdanj dogajale, medtem ko je danes za vse preskrbljeno, če le hočejo delati. Mladi

tudi tega ne vedo, kako smo nekdanj skromno živeli, kako obračali vsak dinar petkrat, preden smo ga potrošili, danes pa je vse drugače. Mor-da se celo ne zavedajo, kaj imajo.«

A. A.